

Силабус
навчальної дисципліни
Основи академічного письма
2026-2027 навчальний рік

Освітньо-професійні програми «Початкова освіта», «Початкова освіта. Інформатика», «Початкова освіта. Англійська мова»

Спеціальність А3 Початкова освіта

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Музичне мистецтво та англійська мова)»

Спеціальність А4.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)

Освітньо-професійна програма «Хореографія»

Рівень вищої освіти **бакалавр**

Викладач	ПОПОВА Ольга, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/
Контактний тел.	066-140-23-56
E-mail викладача:	poi2009bam@ukr.net
Графік консультацій	П'ятниця, 14.00 – 16.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	16	14	60	Залік/екзамен

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: академічна грамотність, академічне письмо, критичне мислення, академічна доброчесність, академічна культура, авторське право, інтелектуальна власність, плагіат, компіляція, академічний текст.

Мета та предмет курсу: формування у здобувачів вищої освіти академічної грамотності та здатності створювати самостійні, логічно структуровані, аргументовані й доброчесні академічні тексти на основі критичного опрацювання наукових джерел, коректного використання й оформлення запозиченої інформації та відповідального застосування цифрових технологій і генеративного штучного інтелекту.

Завдання курсу:

- сформувати розуміння сутності академічного письма, академічної грамотності, академічного дискурсу та культури академічного авторства;
- поглибити знання про цінності й принципи академічної доброчесності, етичні та правові засади використання результатів інтелектуальної діяльності;
- сформувати вміння здійснювати цілеспрямований пошук, критично оцінювати, відбирати, опрацьовувати та синтезувати інформацію з наукових джерел;

- розвинути вміння структурувати академічний текст, формулювати й обґрунтовувати авторську позицію, будувати логічну та доказову аргументацію;
- сформувати навички коректного інтегрування джерел у власний текст шляхом цитування, парафразування, узагальнення та синтезу, оформлення бібліографічних посилань відповідно до національних і міжнародних стандартів та стилів;
- удосконалити вміння створювати, аналізувати, редагувати й оцінювати власні та чужі академічні тексти;
- сформувати здатність критично, етично й відповідально використовувати цифрові інструменти та генеративний штучний інтелект у процесі академічного письма з дотриманням принципів академічної доброчесності й авторської відповідальності.

Компетентності та програмні результати навчання:

РН 1. Пояснювати сутність і принципи академічного письма, академічної грамотності, академічної доброчесності та відповідального академічного авторства.

РН 2. Здійснювати цілеспрямований пошук наукової інформації, добирати релевантні джерела та критично оцінювати їх надійність, актуальність і наукову цінність.

РН 3. Критично читати й опрацьовувати наукові тексти, виокремлювати основні ідеї та аргументи, порівнювати позиції авторів, узагальнювати й синтезувати інформацію з кількох джерел.

РН 4. Формулювати тезу й авторську позицію, добирати релевантні аргументи та докази, забезпечувати змістову, структурну й логічну цілісність академічного тексту.

РН 5. Коректно інтегрувати інформацію з наукових джерел у власний текст шляхом цитування, парафразування, узагальнення та синтезу, оформлювати бібліографічні посилання і список використаних джерел відповідно до встановлених вимог.

РН 6. Створювати логічно структуровані, аргументовані, мовностилістично коректні й доброчесні академічні тексти, здійснювати їх редагування, саморедагування та взаємооцінювання.

РН 7. Використовувати цифрові інструменти для пошуку, систематизації, бібліографічного оформлення, створення та вдосконалення академічних текстів.

РН 8. Критично й відповідально використовувати генеративний штучний інтелект в академічному письмі, перевіряти згенеровану інформацію та джерела, дотримуватися принципів академічної доброчесності, прозорості й авторської відповідальності.

Зміст курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б.	ін д.	с. р.		л	п	ла б.	інд .	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ЗАСАДИ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА												
Змістовий модуль 1. Академічне письмо та академічна культура												
Тема 1. Академічне письмо та академічна грамотність	7	2				5	7					7
Тема 2. Академічна	8	2	2			4	8	2				6

добросесність і культура академічного авторства												
Разом за змістовим модулем 1	15	4				9	15	2				13
Змістовий модуль 2. Інформаційна грамотність та робота з науковими джерелами												
Тема 3. Пошук, відбір і критичне оцінювання наукової інформації	7	2	2			3	7					
Тема 4. Критичне читання та опрацювання наукових джерел	8					8	8					
Разом за змістовим модулем 2	15	2	2			11	15					15
Усього годин	30	6	4			20	30	2				28
МОДУЛЬ 2. ТЕХНОЛОГІЇ СТВОРЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ТЕКСТУ												
Змістовий модуль 3. Зміст і структура академічного тексту												
Тема 5. Змістова та структурна організація академічного тексту	7	2				5	7					
Тема 6. Академічна аргументація та авторська позиція	8		2			6	8					
Разом за змістовим модулем 3	15	2	2			11	15					15
Змістовий модуль 4. Інтертекстуальність та культура цитування												
Тема 7. Інтертекстуальність академічного тексту: цитування, парафраз та узагальнення	7	2	2			3	7					7
Тема 8. Бібліографічні посилання та оформлення використаних джерел	8	2	2			4	8		2			6

Разом за змістовим модулем 4	15	4	4			7	15		2			13
Усього годин	30	6	6			18	30		2			28
МОДУЛЬ 3. ПРАКТИКИ СУЧАСНОГО АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА												
Змістовий модуль 5. Академічне есе як жанр академічного письма												
Тема 9. Академічне есе: жанрові, структурні та мовностилістичні особливості	7	2				5	7	2				5
Тема 10. Створення, редагування та взаємооцінювання академічного есе	8		2			6	8					8
Разом за змістовим модулем 5	15	2	2			11	15	2				13
Змістовий модуль 6. Академічне письмо в цифровому середовищі												
Тема 11. Цифрові інструменти академічного письма	7					7	7					7
Тема 12. Генеративний штучний інтелект в академічному письмі: можливості, обмеження та відповідальне використання	8	2	2			4	8					8
Разом за змістовим модулем 6	15	2	2			11	15					15
Усього годин	30	4	4			22	30	2				28
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин	90	16	14			60	90	4	2			84

Методи навчання:

Практичні заняття; презентації, навчальні дискусії; інтерактивні бесіди; інформаційно-комунікаційні технології. Під час підготовки до занять здобуваачі розвиватимуть навички самостійного навчання, швидкого критичного читання, синтезу та аналітичного мислення

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): дотримання норм законодавства України щодо академічної доброчесності, активна участь на заняттях, своєчасне виконання завдань аудиторних занять та самостійної роботи.

Система оцінювання та вимоги:

Оцінка здобувачів формується таким чином:

- виконання практичних ситуативних завдань – 35 балів;
- виконання тестових завдань – 50 балів;
- презентація індивідуальної роботи – 15 балів.

Форма підсумкового контролю – залік / екзамен.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX
1-34	F

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Упродовж вивчення освітнього компонента здобувач формує **академічне портфоліо «Від наукового пошуку до власного академічного тексту»**, що відображає основні етапи створення самостійного академічного тексту та результати практичної роботи в межах курсу.

До академічного портфоліо входять:

- добірка 5–7 релевантних наукових джерел з обраної проблеми з обґрунтуванням критеріїв їх відбору;
- результати критичного опрацювання 2–3 ключових наукових джерел (визначення основних ідей, аргументів, зіставлення авторських позицій);
- фрагмент академічного тексту, у якому продемонстровано коректне цитування, парафразування, узагальнення та синтез інформації з кількох джерел;
- список використаних джерел, оформлений відповідно до визначених вимог;
- академічне есе з аргументованою авторською позицією та коректно інтегрованими науковими джерелами;
- результати саморедагування та взаємооцінювання академічного тексту;
- декларація про використання / невикористання генеративного штучного інтелекту під час виконання завдання із зазначенням способів його використання (у разі застосування).

Елементи портфоліо виконуються поступово впродовж вивчення освітнього компонента та доопрацьовуються з урахуванням отриманого зворотного зв'язку. Підсумкове портфоліо подається як цілісний результат індивідуальної академічної роботи здобувача.

Критерії оцінювання індивідуального завдання

Критерій	Максимальна кількість балів
Якість добору та критичного опрацювання наукових джерел	3

Змістова, структурна та аргументаційна цілісність академічного тексту	3
Коректність інтегрування наукових джерел у власний текст (цитування, парафразування, узагальнення, синтез)	3
Бібліографічне оформлення	2
Академічний стиль, мовне оформлення та якість редагування	2
Академічна доброчесність, самостійність і відповідальне використання цифрових інструментів та GenAI	2
Разом	15

Для критеріїв, що оцінюються максимально у **3 бали**:

3 бали – критерій реалізовано повністю; продемонстровано самостійність, критичність і сформованість відповідного вміння; наявні лише поодинокі несуттєві недоліки;

2 бали – критерій загалом реалізовано, однак наявні окремі змістові, логічні або технічні недоліки;

1 бал – критерій реалізовано частково, наявні суттєві недоліки або непослідовність у застосуванні відповідного вміння;

0 балів – критерій не реалізовано або відповідний складник роботи відсутній.

Для критеріїв, що оцінюються максимально у **2 бали**:

2 бали – критерій реалізовано повністю або з поодинокими несуттєвими недоліками;

1 бал – критерій реалізовано частково, наявні помітні помилки або недоліки;

0 балів – критерій не реалізовано або відповідний складник роботи відсутній.

Виявлені порушення академічної доброчесності не оцінюються виключно шляхом зниження балів за окремим критерієм. Рішення щодо оцінювання такої роботи ухвалюється відповідно до характеру порушення та чинної політики академічної доброчесності університету.

Орієнтовне проблемне поле для підготовки академічного есе

1. Академічна доброчесність: система правил чи складник академічної культури?
2. Штучний інтелект в освіті: інструмент розширення можливостей чи виклик самостійності здобувача?
3. Чи змінює генеративний штучний інтелект уявлення про академічне авторство?
4. Критичне мислення в цифрову епоху: чому доступ до інформації не гарантує знання?
5. Інформаційне перевантаження: як надлишок інформації впливає на якість навчання та пізнання?
6. Відкрита наука: як відкритий доступ до наукових знань змінює сучасний університет?
7. Чи залишається університет основним простором здобуття знань в умовах розвитку цифрових технологій?
8. Дистанційне навчання: розширення освітніх можливостей чи загроза якості академічної взаємодії?
9. Академічна свобода й академічна відповідальність: де проходить межа?
10. Освіта впродовж життя: особистий вибір чи необхідність сучасного фахівця?
11. Соціальні мережі як джерело інформації: можливості та ризики для академічної спільноти.
12. Чи може цифровий контент замінити традиційне читання в процесі навчання?
13. Міждисциплінарність у сучасній науці: перевага чи загроза глибині дослідження?
14. Наукова комунікація в цифровому середовищі: як змінюються способи поширення наукового знання?

15. Університет майбутнього: які функції вищої освіти залишатимуться незамінними в умовах технологічних трансформацій?

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Кісельова А. А., Завальська Л. В. Основи академічного письма : навч.-метод. посіб. [Електронне видання]. Одеса : Фенікс, 2023. 69 с. DOI: 10.32837/11300.25250.
2. Колоїз Ж. В. Основи академічного письма : навч. посіб. 2-ге вид., доповн. і перероб. Кривий Ріг, 2025. 144 с.
3. Маковій М. Г. та ін. Основи академічного письма. 2023.
4. Насмінчук І., Громик Л. Академічне письмо та доброчесність : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : ЗВО «ПДУ», 2024. 256 с.
5. Ревуцька С. К., Зінченко В. М. Курс лекцій з дисципліни «Академічне письмо». 2-ге вид., випр. і допов. Кривий Ріг : ННІЕТ імені Михайла Туган-Барановського КНУ, 2025. 83 с.
6. Шарова Т. М., Шаров С. В., Землянська А. В., Землянський А. М. Академічна доброчесність та академічне письмо : навч. посіб. Запоріжжя, 2023. 209 с.

Додаткові

1. Васянович Г. П., Логвиненко В. М., Костишин Е. І. *Етика та академічна доброчесність в освіті і науці : навч. посіб.* Львів : ФОП Корпан Б. І., 2023. 126 с.
2. Маковій М. Г., Жовнір О. М., Рєпіна І. Ю., Плотникова Л. Ф. *Основи академічного письма : конспект лекцій для студентів усіх спеціальностей.* Київ–Тернопіль, 2023. 61 с.
3. Dahlen S. P. C., Nordstrom-Sanchez K., Graff N. *At the intersection of information literacy and written communication: Student perspectives and practices related to source-based writing.* The Journal of Academic Librarianship. 2024. Vol. 50, Issue 6. 102959. DOI: 10.1016/j.acalib.2024.102959.
4. Hà T. A., Huertas-Abril C. A. *Teaching critical reading in higher education: A literature review and pedagogical framework proposal.* Thinking Skills and Creativity. 2024. Vol. 53. 101599. DOI: 10.1016/j.tsc.2024.101599.
5. Lancaster T. *Generative AI for Academic Writing: Case Studies Beyond Simple Chatbot Interactions.* Journal of Academic Writing. 2025. Vol. 15, No. S1. P. 1–16. DOI: 10.18552/joaw.v15iS1.1067.
6. Van Niekerk J., Delpont P. M. J., Sutherland I. *Addressing the use of generative AI in academic writing.* Computers and Education: Artificial Intelligence. 2025. Vol. 8. 100342. DOI: 10.1016/j.caeai.2024.100342.

Інтернет-ресурси

Інформаційні ресурси

1. Нормативно-правові та рекомендаційні ресурси

1. Про академічну доброчесність : Закон України від 18.12.2025 № 4742-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII (ст. 42 «Академічна доброчесність»). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
4. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016.

5. Міністерство освіти і науки України, Міністерство цифрової трансформації України. Рекомендації щодо відповідального використання штучного інтелекту в закладах вищої освіти. 2025. <https://mon.gov.ua/news/shtuchnyi-intelekt-u-zakladakh-vyshchoi-osvity-rekomendatsii-dlia-vykladachiv-studentiv-i-pratsivnykiv-zvo>
6. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Академічна доброчесність. <https://naqa.gov.ua/>

2. Ресурси для пошуку, перевірки та ідентифікації наукової інформації

1. Google Scholar – пошук наукових публікацій, відстеження цитувань та пошук пов'язаних досліджень. <https://scholar.google.com/>
2. Crossref – пошук і перевірка метаданих наукових публікацій та цифрових ідентифікаторів DOI. <https://www.crossref.org/>
3. Directory of Open Access Journals (DOAJ) – пошук рецензованих наукових журналів і публікацій відкритого доступу. <https://doaj.org/>
4. ORCID – міжнародний реєстр унікальних ідентифікаторів дослідників. <https://orcid.org/>
5. Національний репозитарій академічних текстів (НРАТ) – інформаційна система для накопичення, зберігання та пошуку академічних текстів. <https://nrat.ukrintei.ua/>
6. Інституційний репозитарій Бердянського державного педагогічного університету – ресурс відкритого доступу до наукових, навчальних і кваліфікаційних робіт. <https://library.bdpu.org.ua/bspu-repository-2/>

3. Ресурси академічного письма та роботи з бібліографією

1. APA Style – офіційний ресурс Американської психологічної асоціації з академічного письма, цитування та оформлення джерел за APA Style. <https://apastyle.apa.org/>
2. Purdue Online Writing Lab (Purdue OWL) – навчальний ресурс з академічного письма, цитування, парафразування та оформлення джерел. <https://owl.purdue.edu/>
3. Zotero – безкоштовний менеджер бібліографічної інформації для збирання, систематизації, цитування джерел і формування списків використаних джерел. <https://www.zotero.org/>